

DECEMBER 2012 #7

KOMPAS

NIEUWSBRIEF OVER EEN INTEGRAAL
BESTUURLIJK INTERVENTIEPROJECT

Onder meer in deze editie:

- "Malafide uitzendbureaus flinke slag toebrengen"
- Hoorn komt met locatiecriteria rond huisvesting arbeidsmigranten
- Tandje erbij rond uitwerking nationale intentieverklaring huisvesting arbeidsmigranten
- Kompas Noordkop start controles

Voorwoord

De kracht van Kompas? Gewoon samen doen. Het samen realiseren dat we arbeidsmigranten nodig hebben en dat ze recht hebben op goede huisvesting. Met zijn allen moeten we daar de kaders voor creëren. Hoorn is daar zeker van overtuigd. Toen we aansloten bij Kompas, twee jaar terug, waren we in eerste instantie wat terughoudend. We deden beperkt mee aan controles van het interventieteam. Later hebben we ons helemaal aangesloten. Sowieso was het in de beginfase wat pionieren voor ons. We hebben eerst maar eens gekeken hoe erg het was. In Hoorn hebben we geen grote knelpunten ervaren, in tegenstelling tot gemeenten met een landelijk karakter, die vaak eerder te maken hebben met huisvesting van arbeidsmigranten op erven van bedrijven.

Maar natuurlijk krijgen we in Hoorn soms ook signalen van overlast rond huisvesting van arbeidsmigranten. Excessen zijn er gelukkig niet. We willen zorgvuldig met huisvesting omgaan. Bijvoorbeeld door geen concentratie in bepaalde gebieden toe te staan. Op een gegeven moment ontstond bij ons de behoefte om eens goed te kijken naar de ruimtelijke voorwaarden voor huisvesting van arbeidsmigranten. We hebben daarvoor een aantal locatiecriteria opgesteld. We hebben de gemeenteraad van Hoorn gevraagd om hierover de discussie aan te gaan. Dat was tot nu toe nog niet gebeurd. Op 20 november dit jaar was het zover. Toen stemde de algemene gemeenteraadscommissie zonder problemen in met de locatiecriteria. Maar deze instemming was niet het belangrijkste. Dat was het feit dat de commissie discussieerde over de integratie van arbeidsmigranten. Ik vind het heel goed dat er discussie is over dit onderwerp ([meer hierover verderop in deze nieuwsbrief](#)).

Voorop staat dat we arbeidsmigranten nodig hebben. Er is een economisch belang. Ze hebben recht op fatsoenlijke huisvesting. Dat wordt ook steeds meer maatschappelijk geaccepteerd en daar ben ik wel blij mee.

Ronald Louwman, wethouder
Financiën en RO gemeente
Hoorn, lid van de Stuurgroep
Project Kompas

Projectleider Minjon van Heijningen: "Malafide uitzendbureaus flinke slag toebrengen"

"De minister zei tegen de Tweede Kamer dat hij het aantal malafide uitzendbureaus wil reduceren tot nul. Dat lijkt me eerlijk gezegd een onmogelijk opgave, maar we gaan ze wel een flinke slag toebrengen." Minjon van Heijningen is strijdvaardig. Vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is zij als landelijk projectleider betrokken bij de aanpak van malafide uitzendbureaus (AMU).

(Lees verder op pagina 2)

Vervolg pagina 1: "Malafide uitzendbureaus flinke slag toebrengen"

Onderdeel van de aanpak is een interventieteam, bestaande uit negen inspecteurs en drie rechercheurs vanuit de Inspectie SZW. Ook de Belastingdienst maakt deel uit van het interventieteam. Dit team controleert sinds deze zomer samen met de Belastingdienst uitzendbureaus. Op basis van onder meer diverse wetten (Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag, WML), Wet arbeid vreemdelingen (Wav) en belastingwetgeving) wordt gekeken naar zaken als onderbetaling en belastingschulden.

Te kort dag

Ook inleners - bedrijven die werknemers van uitzendbureaus inhuren - krijgen regelmatig én onaangekondigd het interventieteam over de vloer. Facturen, werkbrieven, salarisstroken, betalingen van inleners aan uitzendbureaus en dergelijke worden dan uitgeplozen. De balans daarvan? "Daarvoor is het nog te kort dag," stelt Van Heijningen. "We zijn eigenlijk net begonnen en hebben zo'n vijftig uitzendbureaus gecontroleerd en een aantal inlenende bedrijven. Veel van deze zaken zijn nog in onderzoek. In vijf zaken worden boeterapporten opgesteld vanwege onderbetaling, illegale tewerkstelling en handelen in strijd met de registratieplicht. Daarnaast worden in twee zaken processen-verbaal opgesteld voor valsheid in geschrifte met facturen en urenstaten."

Ongemoeid

De bonafide uitzendbureaus worden ongemoeid gelaten. En dat is toch verreweg het grootste deel binnen de uitzendbranche, weet Van Heijningen: "Dat deel doet het goed. Een klein deel verpest het voor de rest. Ze kunnen onder de prijs werken doordat zij de uitzendkrachten minder betalen dan het WML en dragen geen belasting en premies af. Hen willen we aanpakken." Dat gebeurt in ieder geval tot en met 2013. Dan moeten tenminste 75 malafide uitzendbureaus zijn gecontroleerd. Daarnaast verrichten de Inspectie SZW en de Belastingdienst reguliere controles waarbij jaarlijks zo'n vierhonderd uitzendbureaus worden gecontroleerd.

Mooie parallel

Volgens Van Heijningen gaat het programma AMU verder dan repressie. "We willen ook voorkomen dat malafide uitzendbureaus kunnen starten. Daarmee zitten we zowel aan de voor- als aan de achterkant." Een mooie parallel dus met Kompas, dat gekenmerkt wordt door een preventieve (voorzieningen) én repressieve (handhaving) aanpak. Van Heijningen knikt: "Net als bij Kompas vinden we het bovendien ook heel belangrijk dat partners met elkaar samenwerken. Bij ons gaat het dan bijvoorbeeld om de Belastingdienst, gemeenten, UWV en OM. We leren veel van elkaar en plukken daar de vruchten van."

(Fotografie: Francis Lukombo)

Aanpak van malafide uitzendbureaus staat hoog op de agenda van minister Kamp* (Sociale Zaken en Werkgelegenheid, SZW). Hij heeft daar uitgebreid met ketenpartners over gesproken. Volgens Kamp ligt de sleutel voor een effectieve aanpak van malafide uitzendbureaus in twee zaken: het vergroten van de transparantie van de uitzendbranche en het verder versterken van de handhaving en de opsporing. Voor dat laatste is sinds kort sprake van het programma Aanpak Malafide Uitzendbureaus (AMU).

* Ten tijde van het interview was Kamp demissionair minister van SZW.

Hoorn komt met locatiecriteriën rond huisvesting arbeidsmigranten:

"Belangrijker is nog de discussie over integratie van arbeidsmigranten"

De algemene raadscommissie van Hoorn was er 20 november dit jaar snel over uit: Hoorn krijgt locatiecriteriën voor huisvesting van arbeidsmigranten. Deze zijn hard nodig voor een goed woon- en leefklimaat. Maar minstens zo belangrijk voor verantwoordelijk wethouder Ronald Louwman was de discussie over integratie van arbeidsmigranten. "Ook de commissie ziet wel in dat we in Nederland niet, zoals we in de vorige eeuw met de stroom Turkse gastarbeiders wel deden, net kunnen doen of arbeidsmigranten hier niet blijven wonen. Een deel van deze groep wil zich hier vestigen. Daarvoor zijn goede locatiecriteriën nodig en daar moeten we ook de bevolking bij betrekken." (Lees verder op pagina 3)

Vervolg pagina 2:

"Belangrijker is nog de discussie over integratie van arbeidsmigranten"

Louwman neemt hier binnenkort tijdens een wijkoverleg in de Hoornse Kersenboogerd een voorschot op.

"De discussie in de algemene raadscommissie over ruimtelijke voorwaarden voor woonlocaties verliep dus soepel. Insteek is te zorgen voor goede huisvesting voor buitenlandse werknemers die langere tijd in ons land werken. Voor zowel deze groep als omgeving moet er sprake zijn van een goed woon- en leefklimaat. Voorwaarden die daarbij een rol spelen zijn een goede en veilige toegangsweg, een locatie die niet midden in een woonwijk ligt, maar ook niet afgelegen, niet te veel woonlocaties bij elkaar en er moet een beheerder zijn voor het toezicht. Ook nodig: voldoende parkeergelegenheid en een leefruimte die voldoet aan landelijke normen van het Expertisecentrum Flexwoningen. Nu de locatiecriteria er liggen is de markt aan zet"

stelt Louwman. "De gemeente creëert de mogelijkheden en de ruimtelijke voorwaarden; de markt moet het werk doen."

Definitieve lijst

De marsroute rond de locatiecriteria leidt na de algemene raadscommissie naar een consultatie van de Hoornse Ondernemers Compagnie. Vervolgens stelt het college een definitieve lijst met voorwaarden vast. Op basis hiervan worden verzoeken van werkgevers, de uitzendbranche of andere marktpartijen om medewerking aan woonlocaties, getoetst.

In Hoorn zijn zo'n achthonderd arbeidsmigranten ingeschreven in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Naar schatting ligt het werkelijke aantal arbeidsmigranten in de Coenstad op zo'n drieduizend.

> www.hoorn.nl

Minister Spies in brief:

Tandje erbij rond uitwerking nationale intentieverklaring huisvesting arbeidsmigranten

"In vrijwel alle regio's mag er nog wel een tandje bij. Daarom roep ik werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties, gemeenten, huisvesters en provincies op om ook de komende maanden samen met het Rijk de schouders eronder te zetten en concrete afspraken te maken." Dit schreef demissionair minister Spies (BZK) eind september dit jaar in een brief aan de Tweede Kamer.

Hoewel ze zeker de successen niet vergeet, is er dus nog wel werk aan de winkel. "De huisvesting van arbeidsmigranten vraagt onze gezamenlijke inzet. In veel regio's zijn partijen sinds een aantal jaren goed aan de slag met elkaar. Ook heeft de nationale verklaring in veel regio's een versnelling aangebracht in lopende trajecten. Toch constateer ik dat in veel gebieden die versnelling nog meer nodig is. Te vaak hoor ik nog van misstanden rondom overbewoning, van bestuurders die op het laatste moment niet door durven te pakken, van patstellingen tijdens onderhandelingen en van onvoldoende vertrouwen tussen partijen," aldus Spies. Zij blijft de voortgang in de verschillende regio's, waaronder West-Friesland, nauwlettend volgen. Met als inzet: "dat de regio's rond het einde van dit jaar tot concrete bestuurlijke afspraken komen."

Weerstand

Kompas West-Friesland wordt, als één van medeonder-tekenaars van de Nationale Intentieverklaring, expliciet genoemd in de brief. Daarbij wordt verwezen naar de opgave rond het realiseren van zo'n zesduizend wooneenheden voor arbeidsmigranten. De minister signaleerde ook dat in een aantal van de deelnemende gemeenten er sprake is van weerstand van de bevolking tegen huisvesting van arbeidsmigranten. Spies spreekt de bestuurders erop aan de dialoog met de bevolking

aan te gaan en er voor te zorgen dat eventuele huisvestings-initiatieven in goed overleg met omwonenden een slag verder gebracht kunnen worden.

Integratie

Vanuit BZK wordt de komende tijd aandacht besteed aan integratie en de mogelijkheden van taalverwerving dan wel inburgering. Voorjaar 2013 is hierover een eerste rapportage aan de Tweede Kamer.

"Te vaak hoor ik nog van misstanden rondom overbewoning, van patstellingen tijdens onderhandelingen en onvoldoende vertrouwen tussen partijen."

28 maart dit jaar zette Frank Streng, bestuurlijk trekker van Kompas, zijn handtekening onder de nationale intentieverklaring met partijen die betrokken bij de (tijdelijke) huisvesting van de EU-arbeidsmigranten. Deze verklaring werd gesloten tussen diverse koepels, van onder meer werkgevers, woningcorporaties en gemeenten. Het betekent vooral dat partijen lokaal en regionaal aan de slag gaan met het maken van concrete afspraken over tijdelijke huisvesting om de spanning tussen de vraag en aanbod weg te nemen. Vanuit de huidige huisvestingsituatie zullen stappen gemaakt moeten worden naar de gewenste huisvesting volgens de vastgestelde (wettelijke) normen.

Meer arbeidsmigranten in Nederland dan gedacht

Nederland telt meer arbeidsmigranten dan tot nu toe werd aangenomen. Dit blijkt uit onderzoek van de Universiteit Utrecht, dat werd gedaan in opdracht van het ministerie van BZK. Volgens een ruwe schatting ging het in 2009 om tussen de 286.000 en 325.000 arbeidsmigranten.

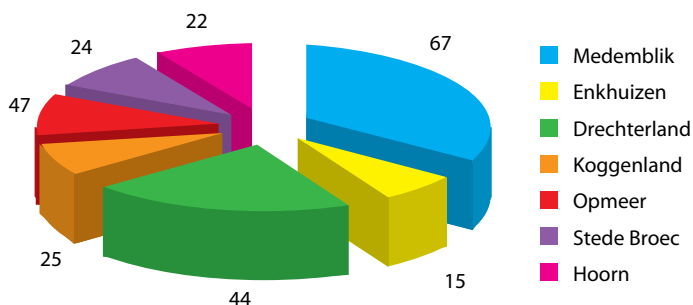
Dit is veel hoger dan het aantal van 200.000 dat de minister in 2011 noemde. Het is nog niet mogelijk om de getallen te vertalen naar 2010 en 2011. De aantallen zijn gebaseerd op cijfers uit het GBA, werknemersbestanden op basis van UWV Polisadministratie en het Herkenningssysteem van de politie (HKS). Voor West-Friesland wordt het aantal arbeidsmigranten geschat op ruim tienduizend.

Tussenstand controles Kompas: Handhaven nog steeds een must

Tot nu toe bezocht het interventieteam van Kompas 244 locaties. Handhaven is nog steeds noodzakelijk. In veel gevallen worden regels overtreden. Onder meer waar het gaat om naleving van het bestemmingsplan, woning- en huisvesting-wetgeving, gebruiksbesluit, GBA en/of voertuigregistratie. Pandeigenaren, verhuurders en ook de arbeidsmigranten worden aangesproken en aangeschreven om het wettelijk verzuim te herstellen.

De gemeentelijke afdelingen pakken de juridische handhaving op en zorgen voor de planning van de hercontroles binnen Kompas.

244 gecontroleerde verblijfslocaties

In 2013 start extra inzet rond GBA-registratie. Hiervoor is een werkwijzer in de maak. Kompas West-Friesland past hierbij de ervaringen uit gemeente Westland toe.

Kompas Noordkop start controles

Kompas Noordkop, het 'broertje' van Kompas West-Friesland, is gestart. De projectorganisatie is rond en de eerste controles van het interventieteam staan voor de deur. Januari 2013 kunnen de eerste verblijfslocaties voor arbeidsmigranten, waarvan het vermoeden bestaat dat daar illegaal wordt gehuisvest, rekenen op een bezoek van dit breed samengesteld team.

Ook bij Kompas Noordkop staat fatsoenlijke huisvesting van arbeidsmigranten centraal. Het realiseren van voldoende, kwalitatief goed aanbod speelt daarbij een belangrijke rol. En op dat terrein zijn er goede ontwikkelingen, meldt Theo Meskers, wethouder binnen gemeente Hollands Kroon en trekker van de Projectgroep Voorzieningen van Kompas. "Vanuit de markt in de Kop van Noord-Holland hebben diverse partijen zich bij ons gemeld voor diverse huisvestingsconcepten. Vier daarvan zijn zeer concreet. Het gaat dan onder meer om huisvesting in een leegstaande bedrijfshal, een vrijkomende school die verbouwd gaat worden en om een combinatie van starterswoningen en migrantenhuisvesting. En dat laatste is een mooie stap in het integratieproces."

Nauw samen

Kompas Noordkop werkt nauw samen met Kompas West-Friesland en neemt daarvan ook de werkmethode over. Gezamenlijk wordt ook de kadernota herijkt. Deze moet zoveel mogelijk zorgen voor uniformiteit in de regelingen. Meskers: "We moeten voorkomen dat ondernemers switchen van gemeente naar gemeente om op die manier regels te ontduiken."

Organisatie

Kompas Noordkop lijkt qua structuur op de Westfriese evenknie. Dus ook met een stuurgroep (onder leiding van burgemeester Jaap Nawijn van gemeente Hollands Kroon) en de projectgroepen Handhaving (met wethouder Ben Blonk van - nu nog - gemeente Zijpe als trekker) en Voorzieningen (Meskers is hier voorzitter van).

Colofon

Gratis abonneren op de nieuwsbrief kan via bjansen.commadvies@gmail.com. U kunt ook eerdere nieuwsbrieven van Kompas aanvragen.

Meer weten over Kompas? Neem dan contact op met projectleider Cindy Nijssen, 0229- 856294, 06 - 1178 8762 of c.nijssen@medemblik.nl.

Grafische vormgeving
Buro19 B.V.

Wat is Kompas?

Sinds medio 2009 is er in oostelijk West-Friesland sprake van Kompas, een bestuurlijk interventieproject rond huisvesting van arbeidsmigranten. De gemeenten Medemblik, Enkhuizen, Drechterland, Hoorn, Stede Broec, Opmeer en Koggenland trekken samen op met partijen als Belastingdienst, UWV, Arbeidsinspectie, SVB en SIOD. Kompas is een door de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) goedgekeurd project. Hierdoor kan het voor gegevensuitwisseling gebruik maken van samenwerkingsconvenanten die binnen de LSI zijn gesloten.

Binnen de LSI-structuur werken gemeenten samen met landelijke partner met handhaving-taken gericht op sociale- en fiscale (arbeidsmarkt)regelgeving en overige regelgeving. Het RCF Kenniscentrum Handhaving NH zorgt voor aansturing en begeleiding van Kompas. Meer weten over LSI en RCF? Kijk dan op www.naleving.net.

Interventieteam met controles

September 2010 startte het interventieteam met controles van verblijfslocaties voor arbeidsmigranten, waarvan het vermoeden bestaat dat daar illegaal wordt gehuisvest. Voorop staat dat de huisvesting moet passen binnen de wettelijke kaders. Net als het feit dat arbeidsmigranten recht hebben op humane huisvesting. Naast handhaving op illegale huisvestingsvormen wordt ook gekeken naar zaken als de wettelijke verplichting tot registratie in het GBA, gemeentebelasting, onrechtmatig voeren van een buitenlands kenteken en aspecten van reïntegratie. Naar schatting zijn in oostelijk West-Friesland zo'n tien- tot twaalfduizend arbeidsmigranten actief. Deze werken voor een deel binnen land- en tuinbouw en in distributiecentra. Hun huisvesting is al jarenlang een probleem. Er is regelmatig sprake van misstanden; te veel mensen die in een pand verblijven, dat vaak ook geen bestemming heeft voor deze vorm van wonen.

Aansturing

Een stuurgroep, bestaande uit bestuurders vanuit deelnemende gemeenten en managers van landelijke partijen, zorgt voor aansturing. Voorzitter is burgemeester Frank Streng van gemeente Medemblik. Kompas bestaat verder uit twee projectgroepen: Handhaving en Voorzieningen. Bestuurlijke trekkers hiervan zijn respectievelijk Jan Baas (Enkhuizen) en Sjon Wagenaar (Drechterland). Handhaving richt zich op de controletaak en het ontwikkelen van een zo effectief mogelijk handhavingstraject. Voorzieningen gaat gezamenlijk met werkgevers(organisaties) en woningcorporaties afspraken maken over informatie-uitwisseling en het realiseren van alternatieve huisvestingsmogelijkheden.

Meer weten over huisvesting arbeidsmigranten?

Op diverse sites staat meer informatie over huisvesting arbeidsmigranten. Een aantal is zeker de moeite waard:

www.naleving.net

www.gemeentenetwerkarbeidsmigranten.nl

www.westfriesegemeenten.nl

www.flexwonenarbeidsmigranten.nl

Deze laatste website biedt ook informatie over diverse workshops. Op korte termijn ziet dat aanbod er als volgt uit:

Workshop: 'Wat wil de arbeidsmigrant?'

17 januari 2013 13.30 - 17.00 uur, Rotterdam

28 februari 2013 13.30 - 17.00 uur, Amsterdam

Workshop: De 'bed-voor-bedregeling' in de praktijk

24 januari 2013 09.00 - 12.30 uur, Amsterdam

26 februari 2013 09.00 - 12.30 uur, Eindhoven

Workshop: 'Exploitatie van vastgoed'

24 januari 2013 13.30 - 17.00 uur, Amsterdam

26 februari 2013 13.30 - 17.00 uur, Eindhoven

Nadere informatie volgt nog via www.flexwonenarbeidsmigranten.nl.